



סיכומי הדף - הידומי



מהדורת סיכומי
גליון 35

רבי יחזקאל בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - רומח לאדם שחורע ואינו קוצר. פנחסדרין צ"ט

מסכת עירובין טז - כג

דף טז

שלש מדות במחיצות לענין כלאים

פחות מג"ט: צריך שיהיה פחות מג"ט בין קנה לקנה, (אבל אפ"ל יותר ממילואו מותר) [אין ראש גדי נכנס - לבוד], (לרבא: גם רשב"ג (דאית ליה ד"ט ללבוד) מודה בזה דהא הגדי נכנס)
מג"ט עד פחות מד"ט: צריך שלא בין הקנים כמילואן, (או בנכנס ויוצא), [כדי שלא יהיה פרוץ כעומד].

מד"ט עד י' אמות: צריך שלא יהא בין זה לזה כמילואו, (או בנכנס ויוצא). ואם היה פרוץ כעומד בכ"ז מותר **כנגד העומד** [שם מחיצה עליהם]. (לאביי: גם רבנן (דאית להו דבג"ט לא הוי לבוד) מודו שמחיצה של ד"ט הוי מחיצה חשובה).

עשיית מחיצה גרועה (שתי או ערב)

ערב: ע"י ג' חבלים שעובי כולם טפח ומשהו ומעמידם כ"א מפחות מג"ט מחברתה, **שתי:** ע"י קנים שאינן מרוחקים זה מזה ג"ט.

עומד מרובה בערב

מחצלת של שבעה ומשהו, וחקק בה שלשה ונשאר בה ד"ט ומשהו, והעמידה תוך ג"ט מהארץ, ספק אי מהני עומד מרובה (על המחצלת) בערב.
אבל ג' חבלים משהו התלויים באופן שיהיה ב' אווירים של פחות מג"ט ואיור א' של פחות מד"ט, לא מהני, (דהאיור של פחות מד"ט (בין למעלה בין למטה בין באמצע) מבטל את המחיצה),
מחיצה תלויה אינה מתרת אלא במים [הקילו שם]

כמה יהקף מותר להקיף במחיצה גרועה (שתי או ערב)

לת"ק: אפ"ל יחיד המהלך בדרך מותר להקיף כל צורכו.
לר' יהודה: עד בית סאתים מותר אפ"ל ליחיד, אבל יותר מזה לא התירו אלא לשיירא.
לריב"ר: עד ב"ס מותר אפ"ל ליחיד, (ולג' מותר ו' סאים), אבל יותר מב"ס אסור לכולם, (וכן הלכה),
לחכמים: אפ"ל ליחיד בדרך נותנים כל צרכו, ובלבד שלא יהיה ב"ס פנוי מכלים*.
לרב נחמן: יחיד מותר רק עד ב"ס, אבל לשיירא (שלשה) מותר כל צרכו. (לכאורה היינו כר"י?)

דף יז

***הוצרכו** לשש סאין והקיפו בשבע - אפילו בשבע מותרין, [אין ב"ס פנוי]
לא הוצרכו אלא לחמש והקיפו בשבע - אפילו בחמש אסורין. [יש ב"ס פנוי מכלים]

נתוספו או נתמעטו דיורין בהיקף גדול עם מחיצה גרועה או שנסתם הפתח שבין ב' הצרות

לרב הונא: מה שהיה בכניסת השבת זה מה שנשאר בסוף,
לר' יצחק: הדין תלוי לפי מצב הדיורין באותו זמן.

הצר שנפרצה משתי רוחותיה, ובית שנפרץ משתי רוחותיו, ומבוי שניטלו קורותיו או לחייו

לר' יהודה: מותרין עד סוף אותה שבת [הותרה בתחילת השבת]
לר' יוסי: אסורים מיד [אין כאן מחיצות]

ארבעה דברים פטרו במחנה של מלחמת הרשות

מביאין עצים מכל מקום, (לתי' א' אפ"ל שאר עצים, לתי' ב' אפ"ל הזמי והיגי תלושים, לתי'

ג' אפ"ל יבשים)
פטורין מרחיצת ידים למים ראשונים [רק מצוה] אבל חייבים במים אחרונים [חובה מחמת המלח סדומית (וכ"ש שהמודד מלח חייב ליטול ידיו)]
פטורין מדמאי, (כשי' ב"ה ודלא כב"ש),
פטורין מלערב עירובי חצירות, (אבל ערובי תחומין חייבים [לוקים עליו מה"ת - אל יצא איש ממקומו]),
ולריב"ת: אף חוננין בכל מקום, ובמקום שנהרגו שם נקברין (אפ"ל שאינו מת מצוה [שקונה מקומו כשאינו נמצא על המיצר] דיש לו קוברין).

פרק עושין פסין דף יח

כמה מרחק יתכן בין פסי הבריאות?

אם הרחיק את הדיומדין פחות מ' אמות: לכו"ע סגי בד' דיומדין (גבוהים י"ט ורחבין אמה מכאן ומכאן)
אם הרחיקם יותר מיג' אמות ושליש: לכו"ע צריך לסתום, (לר"מ עד י' אמה, לר"י עד יג' ושליש)
אם הרחיקם מ' אמות (ו' פרות קשורות ממש) ועד יג' אמות ושליש (ח' פרות): **לר"מ:** צריך לסתום, **לר"י:** ל"צ.

עד כמה מקרב הפסים ועד כמה מרחקם?

לקרב: עד שיסאר ב' אמות בין הפסים לבאר.
לרחק: לת"ק: כמה שירצה, ולר"י רק עד בית סאתים לבור (אפ"ל אריך וקטין) ועוד ב' אמות לפסין, לרשב"א: כר"י, אלא שבעינן שהבור יהיה מרובע דווקא,
ואם הרחיק: לר"מ: ירבה בפשוטים, אבל להאריך בדיומדין עד שיסאר י' אמות: לל"ק הוא ספק, לל"ב מותר, ולר"י: ספק אי עדיף לרבות בפשוטין [ניכר טפ"ן] או להאריך בדיומדין [ואין אורא דהאי גיסא דמבטל לפשוטין].

במה התירו לעשות פסין?

לת"ק: אפ"ל לבור (מים מכונסים),
לחנניא: לבור לא, [שמא תפסק המים \ אינם ראוים כ"כ לאדם (כא.)] ולבאר: עושין, (כמתני')
לר"ע: בין לבאר ובין לבור הרבים, ולבאר היחיד, (אבל לא לבור היחיד)
לרבי יהודה בן בבא: רק לבאר הרבים. [אם יפסק יזכירו רבין אהדין]
ולא הותרו אלא לגבי בהמה עולי רגלים בלבד! אבל אדם אם יכול ועולה מטפס ויורד.

כל מיני תאנה פטורין מן הדמאי, חוץ מן הדיופרא [שהוא חשוב שעשוה פירות פעמיים בשנה].

איך נברא אדם הראשון, וממה נוצרה חוה, ועוד בענייניו?

י"א עם פרצוף מאחריו (ואדם הלך בראש ואשתו מאחריו [דאל"ה אסור ללכת אפ"ל אחרי אשתו [ותלכנה אחרי האיש]] ומזה נוצרה חוה, [אחור וקדם צרתי \ וייצר \ זכר ונקבה בראם], **והביא** אותה הקב"ה בשערה קלועה לאדה"ר, **וי"א** שעשאה כאוצר רחב מלמטה וקצר מלמעלה כדי לקבל הולד [ויבן]
וי"א עם זנב שמוזה נוצרה חוה.
הקב"ה היה שושבין לאדם הראשון לחופתו [ויביאה] ומכאן שגדול היה שושבין אפ"ל לקטן.
אדם הראשון היה בנידיו 130 שנה, אף שהיה חסיד גדול ופרש מאשתו, מ"מ ראה

לל"ב: אין בוגנין אפי' בחו"ל, [גנבים שכחים, ולכן אינו חשוב בית]

פסי ביראות

לל"ק: אין פסי ביראות **בחוק לארץ** [לא שכחי ישיבות, ולא נתקן אלא לדבר מצוה כעולי רגלים]. (אבל בכל יש)
לל"ב: אין פסי ביראות **אפי' בבבל** [שכחי מים].

מידות התורה שבע"פ

דוד, איוב, יחזקאל לא פירשו דבר זה, עד שבא זכריה ופי' שהיא, **מ' אמות על כ'** (באמות של הקב"ה) והעולם הוא חצי אמה על חצי, נמצא העולם 1/3200 מהתורה.

ירמיה ראה בנבואה שאותם ששגלו בגלות נבוכנצר היו בהם, צדיקים גמורים ורשעים גמורים, אבל אלו ואלו עתידין שיתנו ריח לבקש את פני ה'.

דרשות מפסוקי שיר השירים

שבח לבחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא, לבנות ישראל שסופרות ימי נידות לבעליהן \ שסגורות פתחיהן לבעליהן.
מעלתם של דברי סופרים שהעובר עליהם חייב מיתה, ובעצם ראויים היו להיכתב בתורה (אלא שהיה ארוך מאוד), והמלעיג עליהם נידון בצואה רותחת, וההוגה בהן טועם טעם בשר.

רבי עקיבא מסר נפשו על נטילת בבית האסורים.

שלמה תיקן עירובין ונטילת ידים, ועשה בזה אזניים לתורה. ודרש 3000 טעמים על כל מצוה בתורה, ו1500 טעמים על כל דין מדרבנן, וקבע סימנים וטעמים בתורה.

כנסת ישראל מגינה על עצמה ביום הדין ומבקשת שלא להיות נידונית כיושבי כרכים (שיש בהן גזל ועריות וכו') ויש בה תלמידי חכמים שעוסקין בתורה מתוך הדחק. והם לא כעשו שהושפע להן טובה והן כפרו בך, והיא משכימה לבתי כנסיות ובתי מדרשות, ופורחת בהם בעלי מקרא, משנה, גמרא.

יש לדרוש על כל קוץ וקוץ של אותיות התורה תילי תילים של הלכות.

דף כב

אי אתה מוצא תורה אלא במי שמשכים ומעריב עליהן לבית המדרש \ משחיר פניו עליהן כעורב \ משים עצמו אכזרי על בניו ועל בני ביתו כעורב.

ה' מאריך אפים לצדיקים לא לשלם להם שכרם בעוה"ז, ולרשעים משלם להם שכרם בעוה"ז, (כאדם שנושא משוי על פניו ומבקש להשליכו ממנו), ומאריך להם שלא להעניש אותם בעוה"ז.

הקיף שתשמישו לדירה, (דיר וסרה מוקצה וחצר), אפילו בית עשרת כורים - מותר.
הקיף שתשמישה לשמש את האויר שמחוצה לה, (בורגנין של השומר) רק עד בית סאתים - מותר,

מתי בקיעת רבים מבטלי מחיצות?

בפסי ביראות: לר' יהודה: מבטל, וכ"פ ריו"ח, (ולכן מצריך דלתות ננעלות).
להכמים: לא מבטל, וכ"פ ר' אלעזר, ולכן הזורק לבין פסי ביראות אפי' שבקעי רבין חייב.

כשיש ב' מחיצות מעליא: לר"י: אינו מבטל, **להכמים:** מבטל [אין שם ד' מחיצות כמו בפסין]

בא"י, מעלות ומורדות ששייכות ליחיד (שלא מסרה יהושע), ובקעי בהם רבים. אינם ר"ה, [לא אתו רבים ומבטלי מחיצה, אפי' לר", כיון שזה שייך ליחיד מודה]
בחז"ל, תל המתלקט י"ט מתוך ד"א, אפי' עולין לו בחבל, ואפי' מעלות בית מרון \ או **חצר** (שנפרץ פחות מ' אמות מזה ומזה) שהרבים נכנסין לה בזו ויוצאין בזו \ **מבואות** המפולשות לבורות, ששייכים לרבים ורבים בקועין בו:
להכמים: הוי רה"י [כי רבים לא אתו רבים ומבטלי מחיצה].
לר"י: הוי ר"ה [אפי' שלא ניחא תשמשתי אתי רבים ומבטלי מחיצה].

המרצה מעות לאשה בשביל שיסתכל בה, אפילו גדול בתורה לא ינקה מגיהנום. **י"א** שמנוח היה עם הארץ כי הלך מאחורי אשתו, **ויש** חולקים.
עדיף ללכת אחרי ארי > אשה, > עבודת כוכבים, > בית הכנסת בשעה שמתפללין.

אומרים רק מקצת שבחו של האדם אומרים בפניו, [מנח].
העורב מעדיף שיהיו מזונותיו מרורין כזית אבל מסורין רק ביד הקב"ה.
בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה - אינו נחרב,
מיום שחרב בית המקדש דיו לעולם שישתמש לשבח את ה' ולברך את חברו באותיות י-ה.
מקללת בבל - נתקללו שכיניה, אבל מקללת שומרון - נתברכו שכיניה.

דף יט

מדת הקב"ה כשאדם מתחייב לו מיתה - שותק, ומשבח, ומעלה לו כאילו הקריב, והרשע בפתח הגיהנום מוריד דמעות ומצדיק עליו את הדין.

רשעים של אומות העולם אינם חוזרין בתשובה אפי' על פתח הגהינום, [הפושעים (עכשיו), וי"ח], **אבל** פושעי **ישראל** (שמלאים מצות כרימון!) אין אור של גהינום שולטת בהם [ק"ו מזהב המזבח], **ואף** שירדין קצת לשם מיד אברהם מוציאם, (חזן מאם בא על גויה).

ג' פתחים לגיהנום, אחד במדבר ואחד בים ואחד בירושלים שיש שם שתי תמרות ועולה עשן מביניהן.

ז' שמות לגיהנום: שאול ואבדון, ובאר שחת, ובור שאון, וטיט היון, וצלמות, וארץ התחתית. (אבל שם 'גיהנום' הוא רק ע"ש שהכל יורד לה על עסקי הנם (עריות) ו'תפתה' ע"ש שכל המתפתה ביצרו יפול שם).

פתח גן עדן היא: או בבית שאן (אם בא"י) או בבית גרם (אם בערביא) או בדומסקנין (אם בבבל).

מה נידון משום דיומד ומה לא?

תל המתלקט עשרה מתוך ד"א, וכן **אבן עגולה:** לת"ק אינו דיומד, [ל"א תרי רואין] **לר"י:** הוי דיומד [רואין כאילו נחקק ונחלק], אבל אבן מרובעת לכו"ע מהני [חד רואין (נחקק) אמרי].

חיצת הקנים (הסמוכים פחות מג"ט), **קנים המחורבים לעץ**, הוי ספק.

דף כ

חצר א' שראשה נכנס לבין הפסין: **מותר** לטלטל לשם,

ב' הצירות שנכנסים לפסין: **אסורים**, [בני החצר אוסרין זע"ז]

ואם עירבו: לר"ה אסורים [גזירה שמא יאמרו עירוב מועיל לבין הפסין אפי' שאין פתח בין הצירות] (ומודה כשוראים את הפתחה בין ב' הצירות שמותר לטלטל בפסין [נראים כחצר אחד])
לרבא: עירבו מותר. (ותניא כוותיה).

אין מטלטלים בין הפסין אא"כ יש מים בבור

יבשו מים שבבור בשבת: אסור לטלטל [בטל המים בטלו המחיצות]
באו מים בשבת: מותר [דהוי מחיצה שנעשית בשוגג בשבת ושמה מחיצה].

המשקה בהמה מבור, האם צריך להכניסה ראשה ורובה בבור?

אדם: לכו"ע צריך, [גזירה שמא יוציא המים לר"ה].

אם אוחו גם בפרה, **לל"ק:** ספק אי בעינן להכניסה או לא, (אבל גמל שצווראו ארוך בעינן ראשו ורובו),

לל"ב: סגי להכניסה ראשה ורובה,

אם אוחו בכוס בלי לאחו בפרה, **לל"ק:** צריך להכניסה, **לל"ב:** ספק אי מהני להכניסה או לא.

אבל אם האבוס (שהוא רה"י) קבוע בין הפסין ויוצא לר"ה אסור לתת האוכל לתוך פי הפרה, [גזירה שמא יראה האבוס מקולקל ויתקננו ולאחמ"כ יחזיר הדלי לפנים]

דף כא

בורגנין

לל"ק: אין בורגנין בבבל, [שטף מים שכח שם, ולכן אינו חשוב בית], (אבל